

Ծ Ի Ա Ծ Ա Ն

ՔԱՂԱՔԱԿ ԱՆՔ, ՆՈՐԱԼՈՒՐՔ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑԻՑ.

Եւրոպայի ընդհանուր եւ մեծամեծ քաղաքական խնդիրները դեռ ամենեւին նշան մը չեն ցուցնէր շուտով լուծուելու: Գաղղիացւոյ զօրքը Հռոմէն ելնելու կարծես թէ միտք ալ չունին, թէպէտ եւ Գաղղիոյ տէրութեան մարդիկը կուզեն եւ կըսեն անգաղար թէպէտք է որ իրենց զինուորները տեղերնին գառնան: — Նմանապէս Աւստրիան Մաճառներուն կամքը կատարելու գործ մը չցուցընէին ի զատ, իւր լուծը Մաճառստանին վրայ աւելի ալ ծանրացընելու հետ է: — Հերսէկովինայի խռովութիւնը բաւական հոգ եւ զբաղմունք կուտայ Էօմէր փաշային, թէպէտ եւ յաղթութիւնը հարկաւ Օսմանեան բանակին կողմն է: — Ամերիկայի քաղաքական պա-

տերազմը քանի կերթայ սաստկանալու վրայ է, եւ ասոր վնասը օրէ օր աւելի զգալի է Անգլիոյ եւ Գաղղիոյ մեծամեծ գործարաններուն վրայ, որ իրենց գործուածքներուն բամպակը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց հարաւային գաւառներէն կառնուն գլխաւորապէս:

Ստրկի նեղութիւնը, ինչպէս որ ամէն տեղ նոյնպէս եւ աւելի կիմացուի օրէ օր Գաղղիոյ տէրութեան մէջ, ուր Նափուէնի կայսերութենէն ի վեր տէրութիւնը ամէն տարի 500 միլիոն ֆրանքի պարտք կաւելցընէ. ըսել է թէ մինչեւ ցայժմ 5000 միլիոնէն աւելի եղեր է պարտքը, եւ չգիտցուի թէ ինչ կերպով պիտի վճարուի:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ ԴՐՈՒԻԼԸ.

Լեհաստանի թագաւորութիւնը, ինչպէս որ յայտնի է, Կայսերական հրամանով՝ հոկտեմբերի 2-էն ի վեր պատերազմական օրինաց տակ գրուեցաւ: Այս բանիս պատճառները այս կերպով դրուած են Լեհաստանի փոխարքայ Լամպէրթ կոմսին յայտարարութեանը մէջ, զոր կհամառօտեմք.

«Բնակիչքդ թագաւորութեան Լեհաստանի. Յորմէհետէ այս թագաւորութեան կառավարութիւնը ինձ յանձնուեցաւ, կյուսայի թէ կարողանամ այս երկրիս մէջ վերգուլած խաղաղութիւնը նորէն հաստատել «հեղութեան ճանապարհով: Հասարակաց բարեկարգութեան թշնամիները կերելի թէ տէրութեան քաղցրութիւնը ոչ թէ նորա բարի գիտաւորութեանցը տալով, հասարակարգութեանը, օրէ օր իրենց յանդգնութիւնը կաւելցընեն: Գռեհիկ խաթամուծը

«խումբ խումբ կմըտնէ բռնութեամբ խաղաղասէր քաղաքացւոց տները, խանութներ «կբանայ, գործարաններ կկոխէ, եւ մասնաւորապէս այս տեղ բնակութեամբ հաստատուած օտարականները կկողոպտէ, ուրիշներուն վրայ եւս վախ ձգելով՝ կջանայ այն «չափ տիրապետել ամէն վիճակի ու ամէն «աստիճանի մարդկանց վրայ՝ որ մինչեւ եւ պիտի սկստական սուրբ աստիճանէն ալ չըպատկառիր: Բարեկարգարանէն ոչ միայն «պատիւը չպահուիր, այլ եւ ամէն օր նախաժողովներ կլինին: Զօրքը վրայ կհասնի որ «խառնիքներ կլինին: Զօրքը վրայ կհասնի որ «կարգ ու կանոնը պահպանէ, եւ ժողովուրդը յիշոցներով կեննէ դիմացը: Ամէն տեղ «կտարածուին վերջին աստիճանի խռովաբար ու ժողովուրդը գրգռող յայտարարութիւններ: Եկեղեցական արարողութեանց «պատրուակով՝ քաղաքական խռովութեան

« Նշաններ կտրուին . ինչպէս որ Վարչաւի
« վախճանեալ արքեպիսկոպոսին յուղարկա-
« լորութեան թափօրին ժամանակը զանազան
« նշաններ ու դրօշներ տարուեցան որ խռո-
« վութիւն հանելու եւ իրթուանիան իհաս-
« տանի հետ միացընելու մարդով էին : Հռով-
« մէական կաթողիկ. քահանաներէն ոմանց դա-
« լաճանութեամբը եւ մեղապարտ գործա-
« կցութեամբը՝ կաթողիկներուն տաճարները
« տէրութեան գէմ թշնամութիւն ցուցընելու
« տեղեր դարձան : Քահանաները գերագոյն
« իշխանութեան գէմ ատելութիւն ու ան-
« պատկառութիւն կ. քարոզէն : Եկեղեցիներուն
« ներսն ու դուրսը տէրութենէն արգիլուած
« երգեր կերգէն , խռովութիւն հանելու մըտ-
« քով ստակ եւ ուրիշ բաներ կծողվէն , եւ վեր-
« ջապէս տեղ տեղ Վեհափառ Կայսեր համար
« մեծահանգէս օրերուն եղած մալթանքները՝

« Նոյն արգիլեալ երգերով կխափանուին :
« Սորա ամէնն ալ այնպիսի յանցանքներ են՝
« որոց համբերելը կարելի չէր :
« Ասոր համար , որպէս զի երկրին խաղաղա-
« սէր բնակիչներուն հանգստութիւնը պահ-
« պանուի , եւ հասարակաց բարեկարգութիւ-
« նը նորէն հաստատուի , իհաստանի թագա-
« լորութիւնը՝ ըստ հրամանի Վեհ. Ս. Փ. Ս. Ս. ԿԱՅ.
« ՍԵՐ Թագաւորին՝ կհրատարակուի ի պատե-
« լազմական վիճակի , ասոր հետ մէկտեղ հա-
« նուած կանոններուն համեմատ » :

— Քիւլի , Փոտոլիոյ եւ Վոլինիոյ ընդհա-
նուր Կուսակալը այն կողմի իհասցի բնակիչ-
ները զինաթափ ընել տուաւ , եւ ժիթովիւր
քաղաքը պատերազմական վիճակի մէջ հը-
րատարակեց Կայսերական հրամանաւ՝ սեպ-
տեմբերի 21-ին այն քաղաքին մէջ պատահած
անկարգութեանց համար :

Մ Ա Ն Ր Ա Լ Ո Ւ Ր Ք

ՆՈՐ ԿԱՅՍԵՐԱՇՆՈՐՉ ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ ԽԱԼԻՊԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅԱՅՑ .

Օտար տէրութեանց հպատակները Ռու-
սաստան որ կուգան , պարտական են՝ ըստ
օրինաց՝ իրենց անցագրոյն տեղը տոմսակ
(պիլեր) մը առնուլ տեղական իշխանութե-
նէն , եւ ամէն տարի այն տոմսակը նորոգել՝
երկու բուլլի վճարելով : Խալիպեան Ուսուս-
նարանին մէջ այնպիսի օտար հպատակներ
անպակաս լինելով , ըստ խնդրոյ Վերատես-
չին եւ ըստ առաջարկութեան Ընդհանուր

Կուսակալին Նոր Ռուսիոյ՝ Կայսերական վրճ-
ուով Հրովարտակ ելաւ , որ այսուհետեւ Խա-
լիպեան Ուսուսնարանին մէջ սովորող օտար
տէրութեանց հպատակ աշակերտներուն՝ վեց
տարուան համար անցագիր տրուի քաղաքա-
կան իշխանաւորէն . իսկ նոյն Ուսուսնարանին
կամ անոր Տպարանին մէջ ծառայող աշխա-
տաւորաց՝ քանի տարուան որ բռնուին՝ այն-
քան ժամանակի համար տրուին անցագրերը :

ՓԱՍՍԱԼԻԱ , ԵՒ ՆՈՐԱ ԿԱՐԾԻՔԸ ՊԱՊԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆԸ ՎՐԱՅ .

Հայրն Փաստալիա՝ Իտալիոյ անուանի աւ-
տուածաբաններէն մէկը՝ մօտերս տետրակ
մը հաներ է լատիներէն , յորում կցուցընէ
նախ՝ թէ պապին աշխարհական իշխանու-
թիւն ունենալը հաւատոյ մասն չէ , հարկա-
ւոր բան մը չէ . եւ երկրորդ՝ թէ պապը պար-
տական է Իտալացւոց հետ համաձայնելու , ա-
պա թէ ոչ՝ ինքը պատճառ կլինի այնմեծ հեր-
ձուածին որ պատրաստ է գալու եւ Իտալիան
պապէն բաժնելու : Ուրիշ խօսքերուն մէջ այս
ալ կըսէ բարակամիտ կրօնաւորը . « Ո՞վ է
այն կոյրն որ չտեսնէ որ Իտալացիք շատ ցա-

« ւալի վիճակի մէջ են . այնպէս վտանգա-
« լոր՝ այնպէս մերձաւոր է իտալական եկե-
« ղեցւոյն քակտումն որ առջեւն առնուլն ան-
« գամ շատ դժուար բան է : Ահա արգէն ե-
« կեղեցականաց մեծ մասը աշխարհականաց
« մեծ մասին հետ անհամաձայն է . ահա ար-
« գէն շատ եպիսկոպոսներ իրենց ժողովուրդ-
« ներէն զատուելու վրայ են , եւ ինքն իսկ
« պապը նզովելու ելեր է Իտալացւոց ազգը :
« Կարծես թէ այն երկու իշխանութիւններէն
« որ ունին եկեղեցականք կապելոյ եւ արձա-
« կելոյ , միայն կապելու իշխանութիւնը մը-